

tržiški tekstilec

bombažna predilnica in tkalnica tržič

LETO XIX

SEPTEMBER 1978

ŠTEVILKA 9

Poslovanje v I. polletju odnosno v 9 mesecih

1. Ocena poslovanja v I. polletju odnosno v 9 mesecih

V prvem polletju je bila zlasti uspešna prodaja tkanin, medtem ko s prodajo konfekcionirane posteljnine ne moremo biti zadovoljni. Zaloge le-te so ob koncu I. polletja celo porasle za 9,32%. Vzrok temu je na eni strani vse večja konkurenca, rast življenjskih stroškov, ipd. kot zunanji vpliv, na drugi strani pa premajhne kapacitete za določene proizvode, ki se dobro prodajajo. Kljub temu pa je razveseljivo, da je prodaja vrednostno v primerjavi z enakim obdobjem v l. 1977, porasla za 16%, kar gre predvsem na rovaš uspešne prodaje tkanin. Treba je pripomniti, da v tem obdobju niso bile menjane niti cene niti prodajni in dobavni pogoji.

Zaradi še vedno prekomernih zalog, tako medfaznih surovih tkanin kakor tudi konfekcionirane posteljnine, finančni rezultati ob koncu I. polletja niso bili zadovoljivi, dasiravno boljši kot ob koncu leta 1977.

Za tretje tromesečje, res še niso znani finančni kazalci, vendar na podlagi doseženega prometa v tem obdobju lahko trdimo, da je poslovanje dosti uspešnejše. Plan prodaje pa je bil dosegan: v juliju 90,94%, v avgustu 113,49% in v septembru 102,13% in to kljub zelo visokim planskim zadolžitvam.

2. Predvidevanja za IV. tromesečje

Na tržišču še vedno vlada konjunktura in jo je treba do kraja izkoristiti. Optimizem je upravičen, saj sloni na sklenjenih pogodbah in nadaljnjemu povpraševanju. Dodatne ugotovitve kaj se še dogaja na tržišču pa nam bo navrgla bližnja zagrebška konferenca, sklicana ob koncu beograjskega sejma, kjer smo tudi razstavljali.

3. Gibanje zalog po tromesečjih

Kot že rečeno, so zaloge, kljub uspešni prodaji, zlasti v III. tromesečju še vedno prekomerne in to v medfaznih zalogah surovih tkanin, kot tudi konfekcionirani posteljnine. Sprejeta je bila vrsta ukrepov z enim samim ciljem, zmanjšati zaloge na nor-

malno raven. Žal vsi ukrepi še niso bili realizirani. Vzroki so objektivne, kot subjektivne narave, zadnje bomo morali za vsako ceno odkloniti, ker prekomernih zalog enostavno ne prenesemo, da ne govorimo o negotovnosti, kajti popolnoma razumljivo je, da bomo tedaj, ko to dosežemo, tudi investicijsko veliko sposobnejši. Ob sedanji konjunkturi, ki vlada na tržišču, pa bi bila tudi nepopravljiva škoda, da manjka izdelkov, ki se sicer nahajajo v surovih zalogah, ni jih pa na tržišču.

Da smo na dobri poti, da znižamo zaloge, tako medfazne, kot končnih izdelkov, zgovorno pričajo naslednji kazalci:

— TOZD oplemenitilnica je v poprečju III. tromesečja preseгла planske zadolžitve za 7,05%, to pa je kljub izredni prizadetosti TOZD Oplemenitilnica še premalo in bo treba iskati storitve drugje in izkoristiti konjunkturo na tržišču.

Prav tako je razveseljiva uspešnejša prodaja konfekcionirane posteljnine tudi tu so se zaloge znižale za 257.000 m². Zaloga gotovih tkanin pa je le 14 dnevna proizvodnja.

4. Ukrepi za boljše pokrivanje tržišča

Veliko večjo pozornost bomo morali posvetiti zahtevam tržišča, ki žal niso vedno istovetna z zahtevami prometnih organizacij. Mnogokrat je le-te zelo težko vskladiti s proizvodnimi zmogljivostmi. Resnici na ljubo pa je treba tudi reči, da je v DO kljub vsemu, še preveč opazna težnja po velikih serijah, vse premalo pa po pravočasni sortirnosti. Tržišče terja od naše DO veliko večjo gibljivost, kakršne smo jo mi sposobni, včasih pa tudi voljno nuditi. Tu bo treba še veliko storiti. Uživamo ugled, zato moramo narediti vse, da le-tega učvrstimo!

5. Novosti v proizvodnem programu

Imenovani sta dve ekipi, ki analitično obdelujeta določene naloge. Na podlagi ugotovitev bomo samoupravnim organom takoj posredovali predloge poslovnih odločitev.

Sedanji proizvodni program za tržišče ni nezanimiv, čeravno

ob dosežkih tekstilne industrije v precejšnji meri silno preprost. Vendar tak je, ker imamo take strojne zmogljivosti, utečen tak proizvodni proces. Nikjer ni rečeno, da je to brezizhoden položaj. Nasprotno, kar se da hitro moramo strniti vse svoje sile in odločno, vendar strokovno adaptirati tisto, kar imamo, in sicer tako, da bomo v največji možni meri držali korak z vedno bolj zahtevnim tržiščem. Vzporodno s tem pa že pripravljali nove programe, ki naj zagotovijo DO lepšo prihodnost.

6. Investicije (začete — nove)

Eden najbolj žgočih problemov v naši DO so investicije, zlasti nedokončane. Problem povsem upravičeno razburja delovne ljudi pa četudi gre del počasne realizacije na rovaš predpisov, ki urejajo uvoz opreme. Ni namen naštevati začete a nekončane investicije, ki vse bodo v oči, še posebno tiste, ki so bile začete že pred tremi leti. Dejstvo je, da moramo takemu načinu napraviti konec. Smo tipičen primer, kako se na tem področju ne smemo obnašati.

7. Izvoz

Planirane izvozne obveznosti bo težko doseči, tembolj, ker se je zataknilo na angleškem tržišču. Namreč angleška vlada je sprejela vrsto ukrepov za zaščito njihove tekstilne industrije. To pa seveda prizadene del našega izvoza.

Koncem meseca septembra je bil plan izvoza realiziran s 57,3%.

8. Program uveljavitve spremenjenega načina nagrajevanja

Trenutno smo sredi vsklajevanja ocenjevanja. Delo poteka počasneje kot smo predvidevali. Vse kaže, da bomo morali termin referenduma premakniti v november.

To je izredno zahtevno delo in terja maksimalno angažiranost vseh, še posebej komisij, ki jim je ta naloga zaupana. Pričakujemo objektivno in strokovno ocenjevanje vseh nalog in opravil, kajti le tako bomo zagotovili nagrajevanje po vloženem delu.

Direktor DO
Tinc Tomazin

Ob dnevu mrtvih

Imeli smo ljudi — v poljani cvet,
imeli smo jih — vrhu gore hrast,
imeli smo jih — dali smo jih
vam —
kaj hočete, grobovi, še od nas?

Grobovi tulijo...
vrtinci črni vstajajo iz njih
in kot vampirji se vijo po zraku
in žrtev iščejo z bodečimi očmi.

Oko ti plameneče — kam si se
zagledalo? Kaj hrepeniš v daljine,
v jasne vedre? Sanjaš

nadoblačno
razkošno luč? ... Grobovi tulijo!
Ti krepka pest — tvoj meč je
blisk žareč —
ko seka rane, poje melodijo
svetlo in zmagovito skozi noč —
obstoj, obstoj — grobovi tulijo!

Uporne prsice, ki dihate,
svobodni zrak, srcè k'peče,
ki biješ, da te sluša milijon,
trpeči milijon — čuj, sodba ti
je pisana: grobovi tulijo!

Oton Župančič

Obrazložitev kongresnih dokumentov

Pred nami je 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije in 8. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Za oba kongresa so potekale temeljite priprave tako v ožji kot širši domovini, saj sindikalna organizacija poleg SZDL vključuje v svoje vrste največje število delovnega ljudstva Jugoslavije. Delavski razred si je z revolucijo sicer pridobil svoje pravice, toda ne smemo pozabiti, da revolucija še traja, boj delavstva pa vedno znova terja novo angažiranje za uveljavitev pravic, ki bodo zagotavljale boljši jutri.

Tudi v naši delovni organizaciji so Osnovne organizacije sindikata po TOZD in DSSS ter Konferenca OOS obravnavale kongresne dokumente že meseca avgusta. Po dogovoru s predsedniki OOS je bila organizirana skupna razprava, na kateri so sodelovali člani vseh izvršnih odborov OOS in člani Konference. Poročevalca sta bila tov. Ličen Jelka in tov. Brzin Lado, ki sta v skrajšani obliki posredovala vsebino kongresnih dokumentov s posebnim poudarkom na tistih področjih, ki so za našo delovno organizacijo najbolj aktualni. V razpravi smo se osredotočili na nekatere probleme, ki so prisotni pri nas in so v dokumentih opredeljeni kot naloga sindikatov. Tu gre predvsem za ukinjanje nočnega dela žena in zagotoviti življenjskega minimuma novosprejetih delavcev. V razpravi smo med drugim ugotovili, da si bo treba prizadevati, da se nočno delo postopoma ukinja, vendar pa si spričo položaja tekstilne industrije in s tem tudi naše delovne organizacije, ne moremo privoščiti občutnejšega zmanjšanja števila delavk na nočni izmeni, ker bi to povzročilo prevelik izpad dohodka, kar pa bi še otežilo gospodarski položaj delovne organizacije. Ta problem bi bilo mogoče zadovoljivo rešiti le z modernizacijo strojnega parka in tehnologijo, toda sredstev za to zaenkrat ni na razpolago. Smatramo, da bo potrebno poleg težnje po zmanjšanju obsega nočnega dela, naša prizadevanja usmeriti tudi v izboljšanje delovnih pogojev povsod, kjer delavke delajo ponoči.

Pri problematiki zagotavljanja življenjskega minimuma smo

ugotovili, da so stališča zapisana v dokumentih, praktično neizvedljiva. Za realizacijo teh zahtev nimamo niti splošnih niti materialnih pogojev. Razprava je tekla tudi o nekaterih drugih področjih, predvsem v zvezi z delovanjem delegatskega sistema ter krepitvijo vloge TOZD pri pridobivanju dohodka, dohodkovnih odnosih itd. V splošnem ocenjujemo, da so v kongresnih dokumentih opredeljene najaktualnejše naloge sindikatov pri reševanju bistvenih vprašanj pri utrjevanju družbeno-ekonomskega položaja delavca v združenem delu. Ob tej priložnosti smo imenovali tudi posebni delovni skupini, od katerih bo ena pripravila program nalog, ki izhajajo iz dokumentov (to so za našo DO trenutno najbolj pereča vprašanja), druga skupina pa ima nalogo organizirati razpravo o opredelitvi do ustanovitve občinskega odbora sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije.

Celotni dokumenti v skrajšani obliki so bili posredovani tudi vsem delavcem na zborih delavcev. Skupno pripravljene izvečke so na zborih posredovali predsedniki OOS ali člani občinskega sveta ZSS.

Ocenjujemo, da je bil ta uvod v razpravo o dokumentih uspešen, vendar nameravamo posamezna področja, ki zadevajo delo in življenje v kolektivu in so v dokumentih opredeljena kot pomembna naloga sindikatov, še posebej obravnavati ter pri tem poiskati konkretne rešitve, ki bodo v skladu s stališči sindikatov najbolj ustrezala našim razmeram.

Predstavljamo vam

Smo v predkongresnem obdobju, ko v naši ožji in širši domovini potekajo priprave na 9. kongres ZS Slovenije, ki bo 25. in 26. oktobra v Mariboru in 8. kongres ZS Jugoslavije — ta bo od 21. do 23. novembra potekal v Beogradu.

Že od sredine julija so nam na razpolago kongresni dokumenti, o katerih so tudi v naši delovni organizaciji potekale javne razprave po OO sindikata TOZD in DSSS. Namen teh razprav ni le v tem, da članstvo seznanjeno z vsebino, politiko in nalogami, ki jih vsebujejo kongresni dokumenti, ampak da delavci na teh sestankih posredujejo svoje pripombe in predloge komisiji za dodelavo dokumentov.

Med delegati na 9. kongresu ZS Slovenije so tudi trije iz naše občine: Ljuba Nemeč — Oblačila Novost, Marjan Lombar — Tovarna kos in sprav ter naš

sodelavec Jože Cotič, katerega vam danes predstavljamo.

Jože se je v naši delovni organizaciji zaposlil 1960. leta in to v TOZD Tkalnica — škrobilnica, kjer dela še zdaj. Njegovo družbenopolitično življenje je zelo pestro, saj opravlja vrsto funkcij tako v delovni organizaciji kot v krajevni skupnosti: je predsednik nadzornega odbora sindikata TOZD Tkalnica, član Izvršnega odbora skupnosti pokojniškega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije — družnica Tržič, član Izvršnega odbora krajevne konference SZDL Bistrica. 1977. leta je dobil

občinsko priznanje OF, letos pa je bil odlikovan s srebrnim znakom sindikata SR Slovenije.

»Kako ste sprejeli sklep Občinskega sindikalnega sveta Tržič, da ste izbrani za delegata na 9. kongresu ZS Slovenije?«

»Lahko rečem, da sem bil presenečen, saj je v naši občini še mnogo vestnih in delovnih sindikalnih delavcev, ki bi zaslužili zastopati delavce vse občine na tako pomembnem kongresu. Za delegata sem bil predlagan na 12. seji Občinskega sindikalnega sveta, ki je bila junija letos, tako smo delegati že do sedaj imeli dovolj časa, da smo vestno pregledali predkongresne dokumente ter se na kongres dobro pripravili.«

Problematika TOZD oplemenitilnica

V podajanju problematike bi se omejil predvsem na obravnavanje problematike tretjega tromesečja.

1. Zaloge surovin in tekstilnih pomožnih sredstev:

Barvila, kemikalije in tekstilna pomožna sredstva so bila redno na zalogi. Problemi so se pojavljali samo pri stabilizatorju za peroksidno beljenje. Stabilizator, katerega smo uporabljali do sedaj, je bil po novi carinski nomenklaturi uvrščen v DK. Zaradi tega pa tudi zaradi visoke cene tega sredstva, smo v tem času preizkusili različne stabilizatorje domačih in tujih proizvajalcev. Rezultati so zadovoljivi in upamo, da bo problem kmalu rešen.

Proizvodnja:	julij	avgust	september
Izvršitev plana	112,43 %	111,49 %	106,87 %
Indeks plana na 1. 77	97,61 %	107,36 %	113,09 %

Občasne težave so nastajale tudi po dobavi poliesterne folije za pakirni avtomat in pri polipropilenski adjustirni vrvi.

Zaloge surovih tkanin so v juliju narasle na 2.003.000 m². Zaradi premajhnih skladiščnih prostorov je tako povečanje zalog povzročilo skoraj nerešljive probleme. Del surove zaloge smo vskladiščili v spodnje prostore nove tkalnice, ki pa so se kasneje pokazali kot popolnoma neprimerni, saj se je na tkanini začela pojavljati plesen. Zaradi te-

»Kakšne so bile dosedanje skupne priprave na kongres?«

»V občinskem merilu smo septembra imeli posvet, na katerem smo bili delegati seznanjeni z informacijo, da bomo skupaj z delegati gorenjske regije na kongresu podrobneje obravnavali vprašanja s področja zdravstvenega zavarovanja. 4. oktobra smo se delegati gorenjskih občin sestali v Kranju, kjer smo kritično in ustvarjalno ocenili tisti del osnutka kongresnih dokumentov, ki govori o delu Zveze sindikatov med 8. in 9. kongresom ter osnutek sklepov 9. kongresa ZS Slovenije. Glavni poudarek pa bo, kot sem že omenil, na poglobitvi tematike o zdravstvenem zavarovanju na Gorenjskem. Naj navedem samo nekaj najbolj aktualnih tem: splošne ugotovitve in ocena zdravstvenega stanja delovnih ljudi na Gorenjskem; samoupravna organiziranost v zdravstvenih delovnih organizacijah na Gorenjskem in njihova aktivnost oziroma povezanost; odnosi v svobodni menjavi dela in oblikah samoupravnega interesnega odločanja na področju zdravstvenega varstva; delovna organiziranost in delitev dela v zdravstvenih delovnih organizacijah in med njimi.

Upam, da bom upravičil zaupanje in kot delegat na 9. kongresu ZS Slovenije častno zastopal delovne ljudi naše občine.«

ga so nam v skladišču bombaža sprostili eno polje, ki pa ga je bilo potrebno še ustrezno zaščititi.

Iz podatkov je razvidno, da so bile planirane obveznosti v teh mesecih močno presežene. To je bilo lahko doseženo le z maksimalno prizadevanostjo, saj smo na delovnih mestih, ki predstavljajo ozka grla, delali tudi v skrajnih vseh prostih sobotah. Zaloga surovih tkanin so se v tem času znižale od že omenjenih 2.003.000 na 1.756.490 m² koncem septembra.

Večji izpad proizvodnje je bil pri kosmatenih in striženih tkaninah zaradi manjšega povpraševanja reprodukcijskih podjetij po teh artiklih. Prav tako smo imeli občasne zastoje tudi

zaradi okvar pregledovalnih miz in belilnega agregata.

Osnovni in največji problem v TOZD Oplemenitilnica pri organiziranju in vodenju proizvodnje so skladiščenja in pa izpadi proizvodnje na nekaterih kritičnih delovnih mestih. Probleme okoli skladiščenja surove zaloge sem že omenil, podobni problemi pa nas tarejo tudi pri skladiščenju medfaznih zalog, oziroma že izgotovljenega blaga, ki je namenjen TOZD Konficcij ali reprodukcijskim podjetjem.

150-letnica slovenske tekstilne industrije

Letos mineva 150 let, kar je začela obratovati prva bombažna tekstilna tovarna v Ajdovščini, ki je začela delati s 12480 vreteni. Sicer je na območju Slovenije že pred tem obratovalo več privatnih predilnic; na Gorenjskem je bilo zlasti razvito suknjarstvo, na Primorskem pa predenje svile; toda v industrijski predelavi bombaža lahko govorimo šele od 1825, ko je bila zgrajena predilnica v Ajdovščini.

Ni samo obnavljanje zgodovine izpred 150 let tisto, kar nas je napotilo k proslavljanju začetkov tekstilne industrije, v Ajdovščini smo manifestirali vso dolgo pot, dolgo 150 let tradicije tekstilcev Slovenije. Tekstilna industrija se je razvila zlasti med obema vojnama v eno najmočnejših vej, ki je zaposlovala največje število delavcev in tudi v slovenskem gospodarstvu veliko pomenila. Prav zaradi šte-

vilčnosti tekstilni delavec je ta del proletariata močno vplival na razvoj revolucionarne miselnosti delavstva nasploh, saj je to zrelost izkazoval z večkratnimi srečanji in stavkami.

Srečanja v Ajdovščini so se udeležili tudi naši delavci, saj jih je bilo na praznovanju jubileja tekstilne industrije za poln avtobus. Vsaka delovna organizacija tekstilne branže se je jubilejne proslave udeležila s 5 do 50 članskim zastopstvom, tako da se je na trgu pred tovarniškimi poslopjem, kjer je bil odkrit spomenik, zbrala več tisoč glava množica tekstilnih delavcev iz vse Slovenije.

Zbrane je pozdravila delavka Tekstine — Ajdovščina in v svojem uvodnem govoru orisala zgodovinske začetke obratovanja njihove tovarne do danes.

Zlasti si je bilo zanimivo ogledati razstavo medvojne tekstil-

ne dejavnosti v NOB na območju Goriškega vojnega območja, ki jo je pripravil domicilni odbor bivšega Goriškega vojnega področja v mali dvorani kulturnega doma Tekstine. Tu smo si lahko ogledali ročne statve, ktere so delavci — partizani uporabljali za tkanje blaga. Razstavljene so tudi obleke in perilo, prav tako izdelano med vojno (iz padal).

Poleg te zgodovinske razstave smo si ogledali tudi razstavljene izdelke sodobne slovenske tekstilne industrije v veliki dvorani kulturnega doma Tekstine in razstavo likovnih del amaterjev tekstilcev.

Osrednja proslava je bila na Titovem trgu, slavnostni govornik pa je bil tov. Vinko Hafner, predsednik ZS Slovenije. Poleg zgodovinskega orisa uspehov tekstilne industrije skozi poldrugo stoletje trajajoč razvoj

je zlasti poudaril revolucionarno gibanje tekstilcev med obema vojnama in kritično ocenil položaj tekstilnih delavcev v današnjem času. K razvoju gospodarstva in izgradnji porušene domovine je bil prispevek tekstilcev velik, v današnjem času pa nam družba reže tanjši kos kruha. Med drugim je dejal, da nočemo, da bi nam družba kaj dajala, pričakujemo pa lahko, zaradi težav v katerih se nahajamo, da nam družba manj jemlje.

Proslavo so prepletali glasbeni vložki pevskega zbora »Srečko Kosovel«, godba na pihaletu iz Prebolta, folklorna skupina »Tine Rožanc« iz Ljubljane; izvajanje pa je popestrila tudi skupina umetnikov iz Primorskega gledališča s svojimi recitali.

Modne revije z zabavnim programom v kateri so sodelovale slovenske delovne organizacije tekstilne industrije, si nismo utegnili ogledati, ker nas je čas že priganjal.

Drugo zvezno tekmovanje predic v Ajdovščini

Delovna organizacija »Tekstina« iz Ajdovščine je v okviru proslave ob praznovanju 150-letnice tekstilne industrije Slovenije 22. in 23. septembra organizirala pod pokroviteljstvom Republiškega sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije, tovarne Krušik iz Valjeva, proizvajalcev umetnih vlaken, ter uvožno-izvoznih tekstilnih organizacij, drugo zvezno tekmovanje predic.

Po prejemu vabila in ob dejstvu, da smo v preteklem letu tudi pri nas montirali nove prstančne stroje KRUSIK TB-317 (tekmuje se na teh strojih), smo se letos tudi mi odločili, da pošljemo v Ajdovščino svojo ekipo, ki smo jo sestavili iz predic, ki delajo na teh strojih.

Tako smo se v petek odpravili proti Primorski. V Ajdovščini nas je pričakalo sonce in takoj popravilo naše razpoloženje pred nastopom, ki je bil določen za naslednji dan.

Po kosilu v hotelu Planika nas je organizator popeljal na ogled partizanske bolnice Franje. Popoldne je res hitro minilo ob ogledu edinstvenega partizanskega objekta in ob spoznavanju

med seboj ter pogovorom o problemih tekstilcev.

Zvečer je bil sestanek vseh ekip, kjer smo se pogovorili o samem tekmovanju in izžrebali štartna mesta. Dogovorili smo se tudi, da bo naslednje leto tekmovanje v Srbiji.

V soboto dopoldne pa se je začelo zares. Po pozdravnih govorih organizatorjev in pokroviteljev se je tekmovanje uradno pričelo. Nastopilo je 21 ekip iz predilnic širom Jugoslavije.

Tekmuje se na Krušikovih prstančnih strojih in sicer na enem stroju hkrati tekmujejo štiri predice iz različnih ekip. V čimkrajšem času je treba privezati 100 pretrganih niti. Tekmuje se ekipno in posamezno. Vsa-

ka ekipa pa šteje 4 tekmovalke in 1 rezervno.

Zanimiv je bil pogled na tekmovalni prostor v predilnici. Vsaka ekipa je nastopala v delovnih oblekah svoje delovne organizacije. Človek je dobil občutek, da je na pravi mali olimpiadi. Vse predice so se trudile po najboljših močeh, ni manjkalo treme, žalosti in veselja nad doseženimi rezultati. Največja gneča pa je vladala ob tabli, kjer so sproti vpisovali rezultate.

Sele na samem tekmovanju smo videli, da z našim pravilnim načinom privezovanja (kjer ima kvaliteta priveza prednost) ne bomo visoko uvrščeni, kajti ostale ekipe so uporabljale razne način privezovanja, samo, da je šlo hitreje (tukaj o kvaliteti takih privezov nima smisla govoriti), zanima pa me, če tudi v redni proizvodnji tako privezujejo?

Tudi iz razgovorov z vodji ostalih ekip smo spoznali, da takim tekmovanjem drugod posvečajo veliko več pozornosti in da imajo v posameznih predilnicah tekmovanja predic redno vsak mesec.

Daleč najboljše so bile predice iz Gline. Zmagale so tako ekipno kot posamezno. Njihova najboljša predica je 100 niti »prištukala« v 6 minutah in 24 sekundah. Druge so bile domačinke iz Ajdovščine, tretje pa tekmovalke iz Bihača.

Sledila je podelitev pokalov in medalj najboljšim in med prvovrščenimi ni bilo veselja ne konca ne kraja.

Naše tekmovalke v sestavi Zabkar Ani, Florjanič Marija, Papov Marija, Tušek Malči in Srečnik Ivanka so za seboj pustile štiri ekipe iz Slovenije. Najboljši čas od naših je dosegla Zabkarjeva (11 minut, 27 sekund).

Obljubo, ki smo jo dali doma (da ne bomo zadnji), smo tako izpolnili in nad doseženim mestom smo bili vsi zadovoljni. Naslednje leto pa bomo še boljši.

Na koncu naj spregovorim še besedo o organizatorju tekmovanja, tekstilni tovarni »Tekstina«. Mislim, da delim mnenje večine udeležencev, da je bila tako organizacija tekmovanja kot tudi sam sprejem udeležencev in bivanja v Ajdovščini odlična.

S. S.

Problematika TOZD Oplemenitilnica

To blago postaja v obratu in nam jemlje manipulativni prostor, ki je nujen potreben za redno in urejeno proizvodnjo.

Delovne moči:

	julij	avgust	september
% izostankov	60,67 %	21,97 %	13,92 %
Redni letni dopust	54,16 %	14,63 %	3,80 %
Boleznine	5,16 %	6,09 %	5,70 %
Porodniški dopust	1,09 %	1,25 %	2,53 %

Ta problem bo potrebno z ostalimi TOZD in ustreznimi službami takoj primerno rešiti.

Pretežni del letnega dopusta se je koristil v mesecu juliju

in začetku avgusta. Probleme, ki so v juniju s tem nastajali, smo na nekaterih mestih rešili z mladino na počitniškem delu. Po-

udariti moram, da smo bili z njihovim delom zelo zadovoljni.

Vodja
TOZD Oplemenitilnica
Kapel Ivan

Naša ekipa predic je s svojim tekmovalnim nastopom zadovoljila

O ušeh in razuševanju

Od Zavoda za socialno medicino in higieno za Gorenjsko smo dobili sestavek s priporočilom, naj ga objavimo, saj nam prinaša koristne nasvete, kako se znebiti te srbeče nadloge. Najbolj so ušem izpostavljeni otroci, to pa iz razloga, ker v vrtcih in šolah bivajo v skupinah, s tem pa je tudi prenašanje olajšano, za uši pa niso imuni niti odrasli, zato seznanitev s postopkom razuševanja ne bo odveč nikomur.

Že tretje leto so uši stalni ali občasni prebivalci na glavah Slovencev. Dosedanje delo zdravstvene službe ni imelo pričakovanega uspeha, tudi zaradi slabega sodelovanja staršev. Pogosto se zgodi, da otrok ponovno dobi uši od drugega otroka, katerega starši zaradi malomarnosti ali neznanja niso razušili. Tudi otroci ali odrasli so stalni vir ušivosti v svoji okolici in vzrok neuspehov pri razuševanju.

Zato objavljamo navodilo o postopkih in sredstvih za odstranjevanje uši — razuševanja. Ne pričnite z razuševanjem šele tedaj, ko vas na uši opozorijo drugi, že danes pregledajte glavo vsem članom družine in če ugotovite uši, pričnite z razuševanjem. Ne čakajte, da bo vaše delo opravila vzgojiteljica ali učiteljica, one niso dolžne namesto vas iskati uši na glavah vaših otrok.

Naglavna uš je sivo-rumene barve, približno 3 mm velika. Živi na lasišču, najdemo jo lahko tudi na obrveh. Hrani se s krvjo in ker je zelo požrešna, povzroča zaradi gibanja in hranjenja močno srbenje. Uš živi 6 do 8 tednov, v tem času zleže veliko število sivo-rumenih gnid (jajčec), ki jih prilepi z lepljivo tekočino na lase v bližini kože. Iz gnid se v enem tednu razvije ličinka in v 3 tednih odrasla uš. Ker živi uš v vodi do 24 ur, se ušive osebe ne smejo kopati v skupnih bazenih. Z daljšimi lasmi se uši lažje prenašajo. Uš lahko živi brez hrane 5—10 dni in se lahko prenaša tudi z obleko, predvsem z ovratniki ali pokrivali in preko oblazinjenega pohištva. Uš je neprijetna, ker povzroča močan srbeč in nevarna, ker lahko prenaša povzročitelje nekaterih nalezljivih bolezni.

NAVODILA ZA RAZUŠEVANJE IN POSTOPEK

1. Petrolej z oljem

Mešanico petroleja in olja (po možnosti olivnega) priporočamo pri občutljivi koži v enakem razmerju (1 dcl olja in 1 dcl petroleja). Pri močni ušivosti in manj občutljivi koži je lahko tudi razmerje 5 dcl olja na 1 liter petroleja.

S tako pripravljeno mešanico dobro namažemo lase od korena do vrha in jih pokrijemo z nepoškodovano polivinilasto vrečko ter čezno zavežemo ruto. Po 3—5 urah umijemo lase (glej navodilo). Postopek dvakrat ponovimo v presledkih enega tedna, v poletnih mesecih lahko čez 5 do 6 dni, ker s to mešanico ne uničimo tudi gnid. Na uši delujejo petrolejski hlapi, zato morajo

biti lasje pokriti z nepoškodovano polivinilasto vrečko in dobro zavezano ruto. Tekočino nanašamo na lase s primerno velikim kosmom vate namočenim v to mešanico in pazimo, da osebi, ki jo razušujemo, zavarujemo oči.

2. Solutio benzil — benzonata

V lekarni nabavimo 20 % raztopino benzil, benzoata v 90 % alkohola. S tekočino namažemo lase od korena do vrha in pri tem pazimo, da ne mažemo kože lasišča. Lase pokrijemo z nepoškodovano polivinilasto vrečko ter čezno zavežemo še ruto. Sredstvo pustimo delovati 6—8 ur. Lase umijemo po spodaj navedenem načinu. Ker s to raztopino ne uničujemo tudi gnid, postopek ponovimo še enkrat v presledku enega tedna, v poletnih mesecih lahko že čez 5—6 dni. Tekočino namažemo na lase s primerno velikim kosmom vate namočenim v to raztopino in pazimo, da osebi, ki jo razušujemo, zavarujemo oči.

Enako učinkovito je tudi mazilo proti ušem, ki je pripravljeno iz benzil — benziota, katerega dobite v lekarni.

Z mazilom zvečer namažemo lasišče, glavo zavijemo z ruto in jo zjutraj operemo.

3. Pitroid prašek

S praškom enakomerno in dobro naprašimo lase. Po zaprašitvi pokrijemo lase z ruto tako, da jo okrog glave tesno zavežemo in pustimo 6—8 ur. Lase nato umijemo po spodaj navedenem načinu. Ker s praškom ne uničimo tudi gnid, postopek ponovimo še 2-krat v presledku enega tedna, v poletnih mesecih lahko v presledku 5—6 dni. Prj uporabi Pitroid praška zavarujemo oči in usta in pazimo, da ne povzročamo prašenja pred nosom.

Umivanje las

Lase umijemo v topli vodi s šamponom in jih dobro speremo s toplo vodo. Oprane lase še s toplim 5 % kisom, pri občutljivi koži pa dodamo kisu malo tople vode. Tako oprane lase razčesemo z gostim glavnikom nad belim enobarvnim papirjem, da takoj opazimo, če pade z las uš ali gnida (kis povzroči, da se zlepljene gnide lažje odlepijo). Po končanem razčesavanju papir sežgemo.

Ker nobeno od navedenih sredstev ne uničuje gnid, se mora postopek 3-krat ponoviti v presledku 1 tedna. Naglavno ruto ali brisačo, s katero smo imeli pokrito glavo, namočimo takoj po uporabi za 2 uri v toplo vodo z dodatkom pralnega praška in temeljito operemo ter zlikamo z vročim likalnikom. Glavnike in

krtače za lase namočimo v 5 % vroč kis. Če se pri razuševanju odločimo za striženje las, kar pa ni obvezno, moramo ostrizene lase zaviti v papir in takoj sežgati. Pri pojavu uši pri enem članu družine moramo pregledati lasišče tudi ostalim članom družine. Tudi če ne najdemo uši ali gnid pri drugih članih družine, je priporočljivo, da izvršimo postopek za razuševanje pri vseh, ker je težko odkriti živo uš. Zanesljiv znak ušivosti je, če najdemo za ušesi ali v zatilju vsaj eno živo gnido na laseh.

Ker uš lahko živi nekaj dni tudi izven lasišča, moramo razušiti tudi neposredno okolje. Po-

Opozorilo

V zadnjem času vse pogosteje opažamo, da nekateri zaposleni ne javljajo staleža tako, kot je v naši delovni organizaciji določeno. Opozarjamo na 7. točko 87. člena Sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki natančno določa, da je treba vsak bolniški izostanek javiti v 24 urah. Iz izkušenj vemo, da je najbolj zanesljivo, da se javi stalež direktno v obratno ambulanto, morda tudi v obratno pisarno ali mojstru. Javljanje po drugih pisarnah, posredovanje znancev in prijateljev pa je običajno neučinko-

Plavajoči tečaj dinarja

»Francelj, Francelj!«

»Malora, kdo se pa dere?« zagode Francelj. V vsej hiši imale on to ime, zato ve, da njega kličejo. Odloži časopis, se dvigne s kavča in pogleda skozi okno v tretjem nastropju.

»Kaj pa je, Pepca, a gori?« prjazno vpraša, na dvoriču namreč stoji njegova žena.

»Ne sprašuj tako neumno; spet se je vse podražilo: meso, kruh, pa sladkor...« Ko našteje vse stvari, ki so se podražile, Pepca zajame sapo in reče: »denarja mi je zmanjkalo, prinesi mi še deset jurjev!«

»Počakaj, ti jih bom kar dol vrgel!«

Takoj nato zaplava po zraku papirček rdeče barve, Francelj pa žalostno gleda za njim. Nenadoma se skozi okno v drugem nadstropju stegne kosmata roka in pograbi denar. Za roko se prikaže še glava soseda Lojzeta.

»Kaj slišim, soseda; cene so spet poskočile! Moja žena je šla tudi na trg, gotovo ji bo zmanjkalo denarja.«

»No, pa dajte še zanjo?« pravi Pepca.

Papirček, tokrat zelene barve — zajadra mimo okna v prvem nadstropju, kjer ga pohopsa soseda Miha.

steljno perilo zamenjamo, operemo in prekuhamo.

Žimnice, odeje, blazine, oblazinjeno pohištvo, preproge in in drugo zaprašimo s Pitroid praškom ali sorodnim preparatom. V prostoru, v katerem smo izvršili zaprašitev, ne smejo biti ljudje, živali ali živila. Po zaprašitvi prostor za 3 ure zapremo. Po treh urah prostor dobro prezračimo, otresemo naprašene odeje, žimnice in ostalo skrtačimo in odstranimo preostali preparat s sesalnikom za prah. Pri delu si zavarujemo oči in usta. Po končanem delu si dobro umijemo roke in obraz z milom.

Pri močni in trdovratni ušivosti v družini lahko opravi dezinfekcijo — razuševanje prostorov in opreme strokovna ekipa DDD pri Zavodu za socialno medicino in higieno Gorenjske Kranje.

vito in neredno. Stalež lahko javite osebno, pismeno ali s telegramom, odvisno od kraja obolenja in vrste bolezni.

Neupoštevanje določil o javljanju bolniških izostankov se smatra kot kršitev obveznosti delavcev v združenem delu in kot tako predstavlja disciplinski prekršek. Opozarjamo, da v ambulanti ne bodo opravičevali izostankov za nekaj dni nazaj, pač pa bodo vsi prizadeti oziroma nedisciplinirani imeli neopravičen izostanek. To velja tudi takrat, kadar bolnika zdravi drug zdravnik in mu ta v zdravstveno knjižico izostanke opraviči.

Kadrovska služba

»Oje, kaj bo pa zdaj?« vzdihuje in nesrečno gleda. »Naši dve sta šli po mesečno fasungo, jaz sem jima pa dal samo toliko, kot prejšnji mesec!«

»I, kaj bo; nekaj še primaknite, pa bo!« nestrpno menca Pepca.

»Bi bili tako prijazni...«

»Seveda, samo pohitite, nimam časa tukaj postajati!«

Bankovec — tokrat je svetlo plav — frči proti zemlji, toda preden se dotakne tal, ga zgrabi Pepca in oddirja, tri glave na oknih pa žalostno gledajo za njo. Potem Miha pogleda gor, potem Francelj pogleda dol, Lojze pa pogleda gor in dol in kislih obrazov si pokimajo. Francelj zasede prejšnji položaj na kavču in nadaljuje z branjem dnevnega časopisa.

**Dopisujte
v glasilo**

Peru — Cordilera Vilcabamba — Nevado Salcantay

Peru — država v Latinski Ameriki — leži ob tihomorski obali med Ekvadorjem, Kolumbijo na severu in Brazilijo, Bolivijo in Čilom na jugu. Na ozemlju, ki je skoraj petkrat večje od Jugoslavije, živi le 15 milijonov prebivalcev, večinoma indijancev rodu Quetchua in Ajmaro; le 20% je belcev in mešancev. V Limi, ki je glavno mesto, živi skoraj 1/4 vsega prebivalstva, tu je tudi skoraj vsa industrija, torej je Lima gospodarski in politični center dežele.

Peru je sicer republika, toda z vojaško vlado, podobno kot drugod po Južni Ameriki. Peru je dežela v razvoju, ki se duši pod tujim kapitalom, dežela z zaostalo gospodarsko strukturo, pa z bajnim bogastvom (plemenite kovine, les, kavčuk, tekstilne surovine, koka). To je dežela nezadovoljstva (neizpeljana agrarna reforma), bede, nasilja!

Seveda nas ni zanimal današnji Peru — zaostalost v krčevitem naprežanju, da bi ujela nivo

Lima — spomenik Inku Maucu Capacu

in tempo modernega časa — nas je zanimal Stari Peru in seveda, nas so zanimala gore Peruja! Zato smo tudi izbrali Peru!

Plezati v Andih! To je verjetno želja slehernega alpinista. Gore niso v ničemer evropske, pa tudi ne spominjajo na Himalajo in Karakorum, pravijo poznavalci. To je svet zase; divji, strm, nevaren, predvsem pa nepredvidljivega vremena, ki na jugu Andov, v Čilu in Patagoniji preraste vsakršno predstavo o grdem in slabem. V Peruju se mešata celinski in morski zračni tok, če pa se pojavi atlantska vlažna fronta iz Brazilije, nastane pekel! Tukaj so edinstvene snežne razmere; nikjer na svetu ni toliko vrst snega, od ledu do moke in preperela skorje pa do čiste brozge. Vse to je posledica velikih temperaturnih sprememb od -15°C pa do $+20^{\circ}\text{C}$. Vse to v eni noči in enem dnevu! Zato gre verjeti govoricam, da so na Hvaschanu tudi dvajset in večmeterske ledene sveče. To večno nategovanje snežne mase ima majhno lepotno napako — noč in dan se na gori podira. Južne plati čez noč, severne čez dan. Varni so torej le grebeni

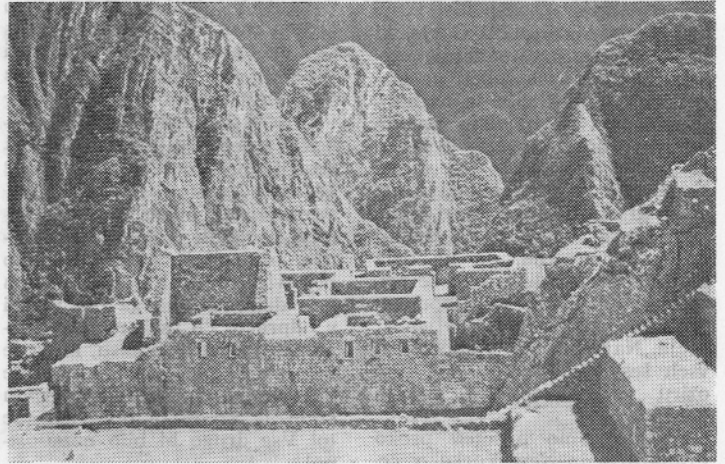
in stebri, pa še ti so odeti v prave perjanice skoprnelega snega, ki ga nanaša veter! Za čiščenje takšnih grebenov je potrebno ogromno časa in ljudi, pa tudi potrpežljivosti. Podatek v razumevanje: južni greben Salcantaya so 1968. leta zmogli Japonci — bilo jih je trideset, na gori pa so bili cela dva meseca! Takšni so Andii!

Nas pa je poleg gora zanimal tudi Stari Peru; pravzaprav nas je tudi moral, kajti pogodbeno smo bili vezani z večino podjetji, da jim finančno podpora, ki so nam jo bila dala, vrnemo v obliki stenskih koledarjev. Zato smo hočeš — nočeš morali videti čimveč! Seveda smo to rade volje storili! Priložnosti, videti ostanke civilizacije, ni vsak dan.

Radovedni smo bili v kolikšni meri je prisotna tradicija, kakšno je sožitje modernega časa z minulo veličino in bliščem. Je ostalo kaj v zavesti Indijancev? Je katoliška vera odpravila in

matematike do poljedelstva. Risbe v dolini Nazca — več deset in tudi sto kilometrski vzorci različnih oblik in še neznanih

Rimske ceste so bile manj kot nič, v primerjavi z Inkovskimi, preko puščav, dolin, planot in džungel so preplezale Peru. Sto

Machu — Picchu — Stari vrh

pomenov — so bile odkrite šele v času letal in satelitov, ki so edini mogli zaobjeti celoto.

Machu Picchu in njegov Intihvatana — kamnita ploščad z nosom, rogovi in stopnicami, ki je bila ura, sončni, lunin in zvezdni koledar. Vsega še niso razvozljali. Prihajajo ameriški znanstveniki, da z vedno novimi podatki krmijo računalnike, ki počasi odgrinjajo tančico izredne minulosti — ostajata skrivnost!

Stavbarstvo! Zidovi palač in utrdb so sestavljeni iz ogromnih blokov, često več deset in tudi sto tonskih. Okopi Sacsayhuana in Olantaytamba so neme priče. Skupna značilnost teh kiklopskih zidov je brezkrajna natančnost stičnih površin, ki so absolutno ravne; v zapletenem zaporedju ti bloki vzbujajo sum o tem, da so delo človeških rok. Ves Cuzco je na takšni osnovi, sicer manjši, vendar kvalitetno nič slabši! Španci so porušili kar se je porušiti dalo, toda temelji so se s svojo zbito monolitostjo upirali vsem poskusom. Materialno so presegali tisti čas in takratno tehnologijo. Preživeli so tisočletja, vse ujme, vojne in vse potrese!

kilometrski odsek v Nanci je popolnoma raven, ne odstopa za mm. Natančnost je izmeril satelit. Kdo je to zgradil in čemu?

Prekopi in namakalni sistemi so bili v Starem Peruju samo po sebi umevni. Z gora so speljali vodo prav do puščav na jugu. Najdaljši kanal je bil dolg 700 km. Prabivalci Stare Amerike so bili kot poljedelci najuspešnejše ljudstvo. Precej tega kar poznamo izvira iz obeh Amerik: koruza, fižol, paradiznik, buča, poper-čilski, kinin, kakao, koka, vanilija, tobak.

Umetnost Starega Peruja je poleg stavbarstva najlepše izražena v lončarstvu in tekstilu. Umetnost je bila namenska — bogoslužna, torej so jo vzeli hudo zares. Primerni so bili tako le prvovrstni materiali: zlato, srebro, turkizi, zlitine bron in zlata, les, glina, bombaž, volna perje eksotičnih ptičev itd. Izdelki iz gline so kultnih oblik in čudovito poslikani. V nešteti različicah je ponovljeno bistvo — čaščenje boga sonca.

Podobno je s tekstilom, še danes Indijanci v Peracasu prosijo za božji blagovslov preden začno tkati mantas — mrliške plašče. Poznali so že prav vse (Nadaljevanje na 6. strani)

Intihuatana — kraj, ki se s soncem stika

Peru – Cordilera...

(Nadaljevanje s 5. strani)

nam poznane vezave in preko 190 barv in barvnih odtenkov je krasilo te tkanine. Mnogo tega smo videli tudi mi.

Osem-članska ekspedicija je sodila pod okrilje PD Gorje, ki je praznovalo petdesetletnico delovanja. Zadeli so žebelj na glavo, kajti ekspedicija je najboljša reklama in najvišja potrditev dejavnosti nekega društva. Ekspedicija je uspela — v vsem! Nova smer je na Salcantayu, na gori, ki se ji pravi Mati oblakov. Nova smer, ki je dovolj težka in nevarna, da ne dela sramote soseščini. Lahko se primerja s francosko na vzhodnem grebenu, saj je izpostavljenost večja. Na vrhu nas je stalo šest, vseh šest plezalcev, tudi v tem oziru je bil dosežen popoln uspeh.

V Limo smo prileteli preko Frankfurta in New Yorka, v četrtek 24. 5. zvečer. Prišli smo v času policijske ure in izrednega stanja, ki je bilo posledica drastičnih ukrepov vojaške vlade, da bi omilila težko gospodarsko situacijo. Za 200 % so se bile dvignile cene osnovnih življenjskih potrebščin in jasno, da je ljudstvo ponorelo. Vrhunec je bil na srečo že mimo, vendar nam ni bilo lahko! Po običajni proceduri so nam pobrali potne liste s pojasnilom, kje in kdaj jih lahko spet dvignemo. Problem, kje spati, nam reši stevardesa Lufthanse, ki nam je predlagala edino možno varianto — hotel Bolivar, ki je hkrati sedež te firme. Tja je namreč v času policijske ure vozil poseben ta-

je kasneje dejal naš veleposlanik, izgnili aretaciji. Potniki, ki so bili ostali na letališču, so bili pregledani in zaslišani, mnogi so prespali tudi na vojaški policiji. Nič hudega sicer, samo izguba časa, ki pa je bil za nas še kako pomemben. V Latinski Ameriki pa je odnos do časa ujet v značilno frazo — mañando; jutri, torej pridite jutri itd.

Naš veleposlanik se nas je razveselil kot kmot toče, ni vedel kaj bi! Vrnite se vraga! Kaj iščete tukaj, niste brali o ukinitvi ustavnih svoboščin, streljanju, aretacijah, nestrpnosti do belcev!? — Vrniti se po vsem tem delu, ki smo ga bili vložili v odpravo. Po vseh naporih, denarnih izdatkih in času, ki ga je požrla organizacija. In tu je še dolg podjetjem! Ne, samo vzpon šteje, le vzpon bi opravičil vse to! Vse drugo bi bilo nezadostno!

Možaka smo prepričali in končno nam je še ponudil pomoč — dragoceno nam je skrajšal bivanje v Limi. Povezal nas je s Salvettijem, članom uglednega CAI, ki se profesionalno ukvarja z organizacijo alpinističnih odprav v Peruju. Ta možak nam je posodil štirideset kartuš s plinom, kajti naš tovor s plinom je ostal v New Yorku. Nihče ni vedel, kdaj naj bi prispel, časa za čakanje pa ni bilo! To gorivo je bilo na hribu bistvene važnosti!

Del odprave je vztrajno obletaval urade, kjer naj bi nam uredili potne liste. Vrnili so jih šele, ko je nekomu vžgalo, da bi podmazali birokrata, ki je odločal o tem! Ko je človek videl šop dolarskih bankovcev se je nasmehnil kot otrok, ki mu vrneš igračo — bliskovito je bilo vse urejeno!

Po dveh dneh smo bili nared, da odletimo proti goram v Cuzco. Rekord! Celjani so se teden dni ubijali v Limi s povsem enakimi težavami kot mi, povrh vsega pa so izbrali daleč bolj obdelano področje Hudscatana.

Polni optimizma smo se naložili na avion za Cuzco. Bežen pogled na karto Peruja nam je povedal, da bomo Vilcabambe preleteli južno, torej smo ustrezno izbrali sedeže, da bi videli našo goro. Čez dobre pol ure poleta nas je pilot opozoril: letimo na višini 7000 metrov, levo od nas je Salcantay v megli, desno Veronika. Čez dvajset minut pristanek v Cuzcu!

Polastilo se nas je razburjenje, torej takšni so Andi, obljubljeni hribi; stokrat izgovorjeno ime, ki je postalo že prava mora. To je bil prvi pogled, prvi stik; registrirali smo vse v izjemni koncentraciji obsedencev, ki v bežnem trenutku zagledajo cilj.

V Cuzcu pristanemo ob 9. uri zjutraj 27. maja. Ponovilo se je stanje iz Lime, v manjšem obsegu sicer, toda v nič manj važnih stvareh; iskali smo posrednika za gonjače mul, dvakrat menjali hotel, oddali prijavo na policiji in se pozanimali za najboljši pristop do gore. Dan je bil nabit z delom, za višek pa

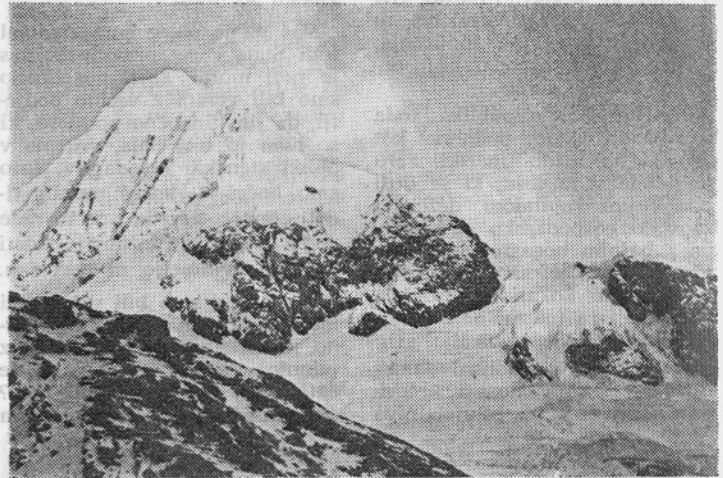
je poskrbela policija, ki jo je naščuval užaljeni hotelir, ki smo ga bili zapustili, iskala je mamila! Tukaj je menda vsak gringo — tako pravijo belcem — pol tega, čemu bi sicer hodil v Peru, če ne zaradi srebra in mamil.

Možički postave so preklinjajoč hotelirja odšli, za nas pa je bilo to opozorilo, da je dežela v tujcev.

Nedelja je mrtev dan v Peruju, že sicer niso bogve kako za-

in leta 1912 mesto znova odkril. Od takrat, pa do danes skrbno in s spoštovanjem obnavljajo staro in porušeno. Temelji so ostali nedotaknjeni, ti so zgrajeni za večnost!

Kot raztepena čreda se je razpršila množica turistov po mestu. Po štirih urah vožnje z najvišjo železnico na svetu (preko 4000 m doseže na najvišjem sedlu) in po dvajsetih minutah z avtobusom, smo stali na kra-

Nevado Salcantay (6271 m) JV stena

gnani, v nedeljah pa izprežejo popolnoma! Uradi so zeprti, prav tako trgovine, edino hoteli in gostilne pač! Le-to je odprto. Izkoristimo dan za izlet na Machu Picchu. To je bila trdnjava, observatorij, izvirajoča še iz predinkovskih časov. Španci mesta niso nikdar našli, enostavno si niso upali po soteski Urubambe, ki pomeni nevaren pristop do hriba, na katerem leži mesto. Danes so to razvaline, ki pa jih skrbno čistijo in vračajo nekdanjo podobo mestu, ki je in še zaposluje radovednost znanstvenikov. Mesto je bilo popolnoma samostojno; celota z lastnim vodovodom in z zadostnimi obdelavnimi površinami na terasah. Menijo, da je živele na tem hribu okoli dva tisoč ljudi. V 13. stoletju so ga prevzeli Inki, vendar mestu niso nič dodali, enostavno so prevzeli dediščino starejše in višje kulture. Mesto je bilo verjetno ekskluzivnega značaja. Namenjeno je bilo duhovni eliti, kajti vse preveč znamenj kaže na to. Pozicija mesta je geografsko izjemna nekako takšna kot je položaj piramid v Gizah. Astronomsko je vse preveč povezav s svetišči drugod po Peruju in Južni Ameriki. Ta izjemna lega je opravičevalo gigantski napor, ki je bil potreben za realizacijo tako norega načrta, kot je postaviti mesto na vrhu hriba, daleč od civilizacije in sredi džungle. Kasneje je postalo rezidenca Inkov, ki so ohranili sporočilo prednikov, ki jih je narekoval Intihustana. Zadnji Inki, od Špancev pregrani Capac, si je izbral mesto za zadnje pribežališče in za center odpora proti konkvistadorjem. Koliko časa po letu 1545 — takrat je umrl Capac — je bilo mesto še nenaseljeno, znanstveniki ne vedo. Po sledih starih legend pa je krenih Američan Hiram Bingham

ju, ki odpira pogled v preteklost. Vsak je iskal tisto, o čemer je že slišal; neposredno je lahko primerjal resničnost s predstavo, ki si jo je ustvaril po pripovedovanju; kondorjeva skala kraljeva palača, kraljevi prestol, palača treh oken, palača dveh mrtvecev, kačja skala in glavni trg, lunin tempelj.

Mi smo iskali lunin tempelj. Povzpeli smo se morali na Huayno Picchu (Mladi hrib, Machu Picchu — Stari vrh), dobrih 300 metrov nad mestom in z vodičem v roki iskali pot za lunin tempelj. Žal nam je zmanjkalo časa, kajti za ogled mesta smo imeli vsega tri ure na voljo.

Zanimivo, podobno kot mi so mislili tudi alpinisti iz Nove Zelandije, ki so v divjem tempu pripisovali na vrh, seveda tudi zaman. Skupaj pa smo si ogledali špiljo, prav na vrhu gore; kamenja, ki smo ga metali vanjo, je izginjalo brez glasu. Govori se, da je Huayna Picchu prevotlen in da je nemogoče priti do luninega templja skozi hrib. Raziskovanje je še v povojih in tukaj bodo našli še marsikaj. Machu Picchu je še vedno skrivnost!

»Kakšen dan!« je zavpil Bešlin pri vrčku piva, kasneje v Cuzcu, same izjemne stvari. Kakšne razvaline, kakšen hrib, kakšna železnica! Si videl, kako je vozil avtobus tisti Indijanec? Stavim da je bil poln koke. Si videl Američana na prvem sedežu, kako je planil nazaj, ko je zagledal petsto-metrski prepad pod kolesi avtobusa!« Da, nekdo je vprašal šoferja, če zveči koko in ga prosil, če bi lahko vozil bolj človeško. Indijanec ga je pogledal kot zavržen čik; jasno da je zvečil, vsak pošten Perujec zveči, samo gringo lahko kaj tako neumnega vpraša.

Čez dva dni, po nakupu hrane in manjkajoče opreme, smo bili nared za v gore. L. A.

Kraljeva grobnica — legenda pravi, da bi se zrušil Machu Picchu, če bi zmaknili skalo nad vhodom

xi — avtobus, ki je imel prosto gibanje po določeni smeri tudi v času policijske ure. Seveda ni šlo brez desetih vojaških kontrol.

S tem smo se bili, kot nam

Novosti na policah tržiške občine

Truman CAPOTE: HLADNOKRVRNO

Truman Capote, rojen 1925, je med najizrazitejšimi pripovedniki sodobne ameriške književnosti. Sloves si je pridobil že z »Zajtrkom pri Tiffanyju« in drugimi krajšimi povestmi, najbolj znan pa je postal v svetu s svojim obširnim delom »Hladnokrvno«. To je roman dejstev o enem najbolj krvoločnih umorov v ameriški zgodovini kriminalistike, vendar ni kriminalni roman. Pisatelj je uporabil številno gradivo, ki bi sicer ostalo zgolj v policijskih arhivih. Opisal je stvarne dogodke in neizmišljene ljudi, njihova pripovedovanja, doživetja, srečanja in čustva. Tako je ustvaril posebno zvrst romana izjemne umetniške in dokumentarne vrednosti. Razen tega, da je roman Hladnokrvno po svojih vsebinskih, motivnih in psiholoških napetostih nadvse zanimivo branje, je obenem tudi oster protest proti nasilju v brezčutnem in stehiciziranem svetu, ki si izbira za žrtve povsem nedolžne in dobromisleče ljudi, kot se to dogaja v tem romanu.

Tone KUNTNER:

LEDENE ROŽE

Dva osnovna principa, navezanost na zemljo v njeni prvinski izrazitosti in erotika, ki jo cikla o zemlji oklepata z obeh strani, tvorita vsebinsko razsežnost nove Kuntnerjeve zbirke. Pri tem moramo poudariti, da sta oba vsebinska principa, zemlja in erotika, določena s tistimi potezami, ki jih že poznamo iz prejšnjega Kuntnerjevega pesništva. Zemlja je edini avten-

tični, človeka vredni princip, kdor se od nje odtrga, kdor jo zapusti, zaide v vrsto eksistenčialnih stisk, zemlja je edino varno, vabeče človekovo pribeljšiče, njegov edini dom. Erotika pa je predvsem dajanje in odvzemanje v enem, je razburkanje in pomiritev, mir in nemir.

Vsekakor pa je zbirka Ledene rože tip poezije, ki danes na Slovenskem, razen nekaterih formalnih naslovnitev na eksperionistično liriko, nima nobenih predhodnikov in nobenih posnemovalcev. In prav zaradi povedanega in mnogih estetskih kvalitet je Kuntnerjeva zbirka pomembna nova stopnja v samem pesnikovem razvoju kot v sodobni slovenski poeziji.

Taka je po besedah Denisa Po-niža zbirka Ledene rože, iz katere vam predstavljamo pesem Najbližji sem ti.

Najbližji sem ti,
najbližja si mi,
ko črna noč v izbi leži.

Leživa oba v postelji.
In sanjam jaz
in sanjaš ti.

Sanjava kot svoje dni;
le da v tvojih sanjah mene ni,
le da v mojih sanjah tebe ni.

Andrija B. STOJKOVIČ:

LENIN HUMANIST IN DIALEKTIK

Knjigo, ki je izšla v zbirki No-vi vidika, vam predstavljamo z dvema odlomkoma:

Po domala splošni oceni je Le-nin ena izmed največjih, po vplivu na razvoj sodobnega sveta pa največja in najpomembnejša

osebnost, kar jih je človeštvo dalo 20. stoletju. Lenin ni samo praktik — največji revolucionar v zgodovini človeštva — marveč je poleg tega tudi politik in dr, žavnik velike formata, ki je bil vse od ustanovitve boljševiške partije leta 1903 pa do svoje smrti 1924 organizator in voditelj mednarodnega delavskega gibanja, čigar največje dejanje — oktobrska revolucija 1917 — je pomenilo prvo uspešno soci-alistično revolucijo v zgodovini. Lenin je tudi velik teoretik predvsem filozof, dasi je naj-večji del svojih spisov posvetil

sociološki, ekonomski, politični in pravni misli.

Časovna razdalja več kot ene-ga stotletja od Leninovega rojstva in več kot pol stotletja od njegovega največjega dejanja — velikega oktobra — zadošča, da izreče zgodovina o tem svojem velikanu vsaj približno natančno in objektivno sodbo. Ceda-lje bolj že opozarja na nemin-ljiv pomen temeljev Leninove-ga praktičnega in teoretičnega opusa, katere pomemben (če-prav ne najvažnejši) del je tudi njegova filozofska misel. Čeprav nedokončana in z vrsto pomanj-kljivosti in napak je s svojimi trajnimi elementi obogatila mar-ksiistično in občo filozofijo.

Redna letna zbirka Prešernove družbe 1978

Člani-naročniki bodo letos pre-jeli naslednji knjižni dar:

PREŠERNOV KOLEDAR 1979, bo kot osrednja knjiga zbirke letos še posebno zanimiv. V njem bodo poleg proze in poezije so-dobnih slovenskih avtorjev tudi razprave o dogajanjih po I. sve-tovni vojni, pa prispevek o no-vem mednarodnem ekonomskem sistemu, o pojavu evrokomuniz-ma, zapis o starih slovenskih mestih, informativno bogati za-pis pred olimpiado leta 1980 v Moskvi, pa še vrsta drobnih za-nimivosti in informacij. Knjigo velikega formata bodo krasile barvne reprodukcije slik zname-nitega impresionista Matije Jame, obsegala pa bo okrog 200 strani.

Boris Režek: **CESTA NA MEJO**, roman — Sončno in živo napisana pripoved o koroških gruntarjih, njihovih hlapcih, de-klah in dinarjih, ki oblikujejo in maličijo ljudi, tragična podo-ba razmer v predvojnem času, v kateri pa ob koncu le zaslutimo obljubo človeško boljših dni.

Miško Kranjec: **ČARNI NA-SMEH**, dve povesti — Ob 70-let-nici našega velikega pisatelja smo v zbirko uvrstili dvoje nje-govih pripovednih biserov: »Čar-ni nasmeh« in »Pot med blaže-ne«. Obe lirsko otožni povesti bosta nedvomno ganili srce vsa-kega od bralcev.

Miran Ogrin: **VZHODNI VE-TER**, potopis — Naš znani po-potnik je podnaslovil svojo pri-poved: od Urala do Kitajske in do arabskih pustinj, v njegovih zapisih pa zaživi pred nami tisti svet, ki je od nekdanj buril do-mišljijo Evropejcev in ki nas še danes privlači s svojo tako dru-

gačno bogato raznolikostjo, skriv-nostmi, posebnostmi in lepotami.

Draga Černelič, s sodelavci: **ALERGIJA**, zdravstveni priroč-nik — O alergiji, njenih vzrokih, posledicah in še zlasti o načinih zdravljenja, vemo vse premalo, zato bo knjiga gotovo dobro-došla marsikomu in ne samo bolnikom.

Člani, ki so poravnali naroč-nino do 0. junija letos, bodo pre-jeli še nagradno knjigo:

Alan White: **PODNEBJE UPO-RA**, roman — Delo obravnava značilen primer nastanka in de-lovanja velemestne gverile na vročih tleh Ria de Janeiro. Pro-dorno in pisateljsko slikovito opisuje razmere v senci kapita-listične strahovlade, kakršna je značilna za mnoge dežele Južne Amerike, in vzroke, ki privedejo osrednje junake zgodbe do obo-roženega upora z njegovimi tra-gičnimi posledicami.

In memoriam

Po 22. letih neumornega dela je tragičen padec iztrgal iz naše sredine sodelavko **ŠTEFKO MLI-NAR**.

Med nas — njene sodelavke in sodelavce je prišla takoj po končani vojni — 1946. leta. Če-prav bolehnata, je bila vedno vzor

pridnosti, poštenosti in delavno-sti; ne samo to — bila je dobra prijateljica in vedno je bila pri-pravljena pomagati. Nikoli več ne bo slišati njenih spodbudnih nasvetov, nihče več ne bo čutil njene roke, ki je bila vedno pri-pravljena izražati prijateljstvo in vdanost obenem. Nikoli ni godrnjala nad težavami, čeprav njen delavnik ni bil lahek, ne, še druge je bodrila in jim je po-magala, če je le mogla.

S prijateljico je odšla v hribe, ki jih je imela tako rada. Ni ve-dela, da se njen pogled zadnji-krat opaja na z jesenskim son-cem obsijanih vršacih. Kar ne-nadoma ji je postalo slabo in omahnila je. Tudi hitra intervencija gorskih reševalcev, ki so ji hoteli pomagati, je bila zaman.

Njeno plemenito srce je prene-halo utripati za nas, njene dobre prijateljice in za delo, ki nas je družilo.

Naj ji ne bo težka žirovska zemlja, v katero so jo pokopali v torek, 26. septembra.

Njeni sodelavci

Omenjeno knjigo lahko prej-mejo tudi tisti naročniki, ki so se naročili na zbirko po 30. ju-niju, le da bodo morali ti dopla-čati zanjo 50.— dinarjev (broši-rana) oziroma 65.— dinarjev (vezana).

Vse knjige bodo člani-naročni-ki prejeli v drugi polovici no-veembra.

»Tržiški tekstilec« — glasilo delovne organizacije BPT — ureja uredniški odbor: Srečnik Liljana, Rožič Ana, Težak Franc, Urbančnik Jelko, Cerar Franc, Pretnar Rika, Klemenčič Majda, Ravnik Marija, Ličen Jelka, Bahun Leon, Gregorc Franc. Glavni in odgovorni urednik Furlan Janez. — Naslov uredništva: BPT Tržič 64290, telefon 50-340 int. 324. Tisk GP Gorenjski tisk Kranj v 1350 izvodih. — Glasilo izhaja enkrat mesečno. List dobijo člani kolektiva brezplačno. — Glasilo je po 7. točki I. odstavka 36. člena Zakona o obračunavanju proizvodov in storitev v prometu, Uradni list št. 33/72, prosto plačila prometnega davka.

prišli — odšli — prišli —

V mesecu avgustu in septembru so v našo delovno organizacijo prišli naslednji delavci:

TOZD Predilnica

Grbič Suhbija
Mujanič Mujaga iz JLA
Sefič Izeta
Malešević Nenad

TOZD Oplemenitilnica

Brkič Marjan

TOZD Tkalnica

Rupar Jože iz JLA
Arnat Alema
Klasar Štefica
Dikič Rosa
Tejič Danilo

Vzdrževalni obrati

Istenič Branko — vajenec
Zaplotnik Franci
Brovč Mirko

Delovna skupnost skupnih služb

Žepič Stanka — pripravnik
Sober Barbara — pripravnik
Rozman Tatjana — pripravnik
Rožič Irena — pripravnik
Hlepčar Marjeta — pripravnik
Zabret Monika — pripravnik
Vogelnik Sonja — pripravnik
Žagar Zorka — pripravnik

V istem času so iz naše delovne organizacije odšli naslednji delavci:

samovoljno

Vasič Goja
Brečević Zdenka
Gaberc Franc
Plohl Helena
Kopše Joži

Smajlovič Sadeta
Beširovič Kemal
Šabič Mehmed
Meško Danica
Jurkič Mira
Osmančević Sadbera
Vučenović Čedo
Smolič Lucija
Presečan Anka
Znidaršič Igor

pravilna odpoved

Pegrin Erika
Pirjevec Cilka

sporazumna odpoved

Herak Marjan
Ahačič Blaž
Haliti Sabit
Veldin Mira
Komac Cvetka

v JLA

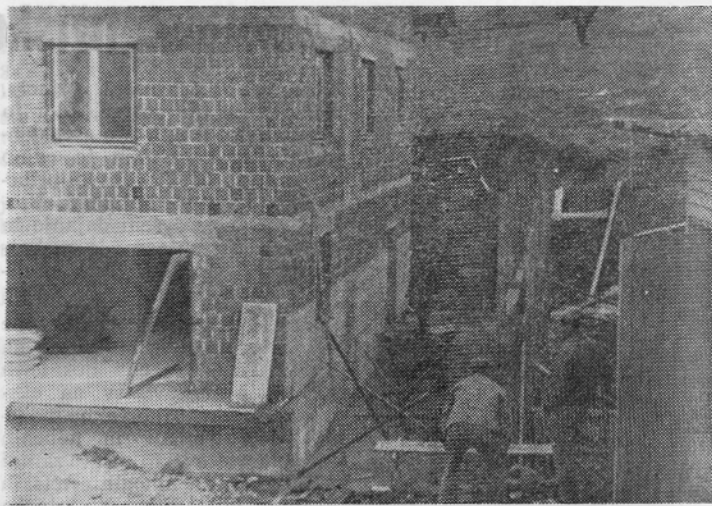
Florjančič Franc

upokožitev

Stopar Zdenka
Štucin Ludvik
Mayer Mara
Rozman Ivanka

invalidska upokožitev

Košir Kati
Pesjak Jožefa
Klemenc Franc
Ahačič Jože
Matijević Vera (določen čas — Poreč)
Karajič Jadranka (določen čas — Poreč)
Abdula Bedija (določen čas — Poreč)
Simonovič Ana (določen čas — Poreč)

Leta 1972 smo uredili v Loškem potoku v Hribu konfekcijski obrat. V na namen je bil dan v nakup objekt Kmetijske zadruge, ki ga je bilo treba preurediti v ustrezne proizvodne prostore.

Letos smo se namenili zboljšati delovne pogoje z investicijo, ki zajema:

1. povečanje obstoječega objekta — prizidek;
2. ureditev centralnega ogrevanja, s kotlarno in vkopano cisterno, ureditev prezračevanja in strelododa;
3. zgraditev tovarnega dvigala;
4. generalno popravilo kompletne elektroinstalacije in vodovoda.

Vsa dela so v zaključni fazi in bodo do zime gotova. Izvajalec del je Splošno gradbeno podjetje GRADIŠČE iz Cerknice.

Naše mamice

Komadina Manda je 9. julija 1978 rodila dečka, Valjavec Ana 1. avgusta — dečka, Ovniček Erika 15. avgusta — dečka, Šerval Mara 24. avgusta — deklico, Smajlovič Suhra 28. avgusta — deklico, Aldžič Zlata 3. septembra — dečka, Eler Zdenka 5. septembra — dečka, Žepič Nikolaja 11. septembra — deklico in Levstek Marija 17. septembra — deklico.

Iskrene čestitke in najboljše želje želi

Uredništvo

ZAHVALA

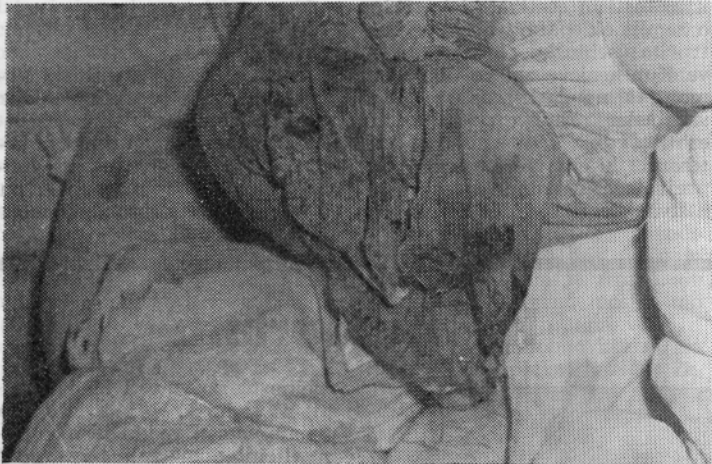
Sindikalni organizaciji se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in denarno pomoč. Prisrčna hvala tudi sodelavkam iz TOZD Tkalnica za obisk.

Ana Zrim

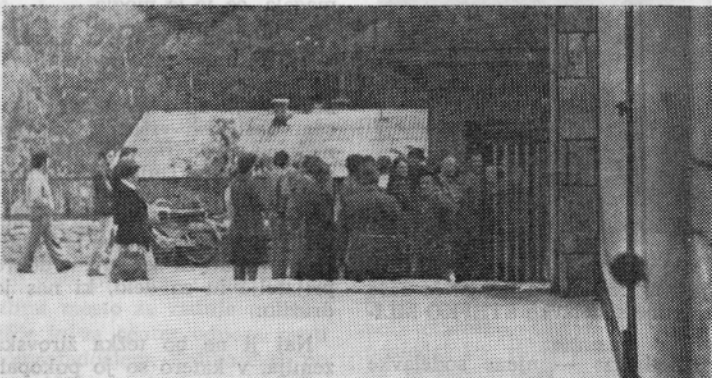
ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Konfekcije se iskreno zahvaljujem za lepo darilo ob priliki moje poroke.

Stanka Janc

Zaradi neprimernih skladiščnih prostorov — vlaga v kletnih prostorih nove tkalnice — se je pojavila plesen na surovi tkanini. Sestavljena je komisija, ki bo med procesom dodelave ugotovila škodo.

Skupine, namenjene za odhod z dela, se 5 minut prezgodaj zbirajo pred vratarnico. Kar premislimo, kolikokrat po 5 minut je v delovnem mesecu, pa so tu že debele ure neizkoriščenega delovnega časa.

Fotovesti

Pri spodnji vratarnici smo naposled le dobili oznake na parkirišču, ki bodo (upajmo) pripomogle k večjemu redu pri parkiranju osebnih vozil. Zaradi majhnega prostora je priporočljivo, da večji avtomobili parkirajo bližje vratarnici, manjši pa bolj na koncu.